

Přihláška programu Progres

1) Kód programu (nevyplňujte – vyplní rektorát UK):
2) Název programu v českém jazyce: Krise racionality a moderní myšlení Název programu v anglickém jazyce: Rationality Crisis and Modern Thought
3) Vědní oblast v českém jazyce: AA (Filosofie a náboženství), AL (Umění, architektura, kulturní dědictví), AJ (Písemnictví, mas-media, audiovize) Vědní oblast v anglickém jazyce: AA (Philosophy and religion), AL (Art, architecture, cultural heritage), AJ (Literature, mass media and audiovision)
4) Výčet fakult a vysokoškolských ústavů UK, na kterých má být program uskutečňován: FF UK, MFF UK
5) Stručná anotace programu v českém jazyce (rozsah: 1/2 – 1 strana A4): Cílem programu je kritické přehodnocení pojmu <i>rationality</i> v celém spektru jeho významů zrozených především během osvícenství a v následujících dvou staletích. Skladba jednotlivých modulů odráží potřebu nově a důkladně promyslet osvícenský čili racionální projekt lidského života v jeho různých rozměrech: <i>morálním, politickým, vědeckém i kulturním</i> . Metodologickým východiskem je současná koncepce racionality, jež opouští úzké pojetí rozumu jako striktního protipólu „iracionálních“ hnutí spatřovaných s emocionálním životem jedince i politickým životem společnosti. Tradiční, zhruba řečeno platónské pojetí rozumu, v němž stojí racionalita proti řadě vnějších protivníků, je pro náš program méně důležité než aktuální chápání racionality jako přirozeného sklonu lidského rozumu, který se tak promítá do různých oblastí lidské existence. Zejména kontinuita mezi úkony rozumu a emocemi, chápanými primárně jako hodnotové soudy, je důležitá pro způsob, jímž tento program propojuje tradiční oblasti filosofického tázání a logiky se zkoumáním role náboženství v moderním světě a zároveň s <i>reflexí</i> racionality, víry i emocí v literatuře a jiných oblastech zkušenosti, v nichž vystupuje do popředí <i>lidská kreativita</i> . Ve vzájemně propojených zkoumáních, jimž odpovídají jednotlivé moduly programu, proto vycházíme z kantovského chápání racionality, která není jen polem deskriptivních soudů, ale patří k ní zásadní tendence lidského rozumu překračovat sám sebe. Předkládaná reflexe různých podob „krize“ racionality vychází právě od tohoto přirozeného sklonu, a tedy od uznání, že každá krize racionality patří k jejímu jádru a sama tvoří druhou stránkou lidské kreativity, jež je sama bez užívání rozumu nemyslitelná, což platí v téže míře na poli vědy i umění. Program, v němž se takto prolínají <i>filosofie, religionistika, estetika a literární věda</i> zaměřená na evropské i mimoevropské literatury, však zahrnuje i zkoumání formálnějších aspektů racionality, tradičně spojovaných s filosofií a <i>logikou</i> . I v tomto případě se ale soustředíme na hranici mezi formálním aspektem souzení, jenž je nezávislý na soudící osobě i širším kontextu (ideál algoritmu), a vždy konkrétní situací

aplikace logických pravidel. Program připomíná, že i toto téma je samo historicky podmíněné a jeho naléhavost výrazně vzrůstá během 20. století v politickém kontextu studené války, zejména s rostoucím důrazem na užití teorie her ve vojenské strategii a současně ekonomické teorii. Rovněž toto téma tedy přispívá k celkovému panoramatu racionality ve vědách o člověku, kterou se z jiných hledisek zabývaly již projekty, na které náš program navazuje.

Stručná anotace programu v anglickém jazyce:

The program aims at a critical re-evaluation of the notion of *rationality* in the whole range of its meanings as progressively established during and in the wake of the Enlightenment. The structure of its several modules reflects the need to rethink thoroughly the rational project of human life in its various facets: *moral, political, scientific, and cultural*. The program takes its methodological roots in the contemporary understanding of rationality, which parts its way with the narrower and more traditional conception of reason as a direct opposite of the “irrational” impulses connected, especially, to human emotionality, be it one expressed in the personal life of an individual or the political life of a society. The traditional, roughly speaking Platonic concept of rationality is therefore less important for the program than the broader perspective on rationality as one of the natural dimensions of a more varied human existence. The emphasis on the continuity between reason and emotions (understood primarily as judgements of value) enables the program to bring together the well-established philosophical and logical research on the one hand, and the literary and artistic *reflections* on rationality connected with emotions and beliefs including religious beliefs. In its mutually interconnected modules, the program takes therefore into account the Kantian understanding of rationality as not only an ensemble of descriptive judgements, but also an irrepressible tendency of human reason to overstep rationality’s own limits. Our analysis of various “crises” of rationality connects fundamentally to this natural tendency, in other words from the acknowledgement that every so-called “crisis” of rationality belongs to its very core rather than being accidental and external to what reason likes itself to believe to be. In this respect, crises of rationality are integrally connected to *human creativity* which – be it in science or in the arts – is of course unthinkable without its rational dimension. Thus bringing together *philosophy, religious studies, aesthetics, and literary studies* (including the issue of world literature), the program does not neglect the more formal aspects of rationality as traditionally connected to philosophy and *logic*. Even in this case, however, its focus is on the uncertain frontier between the formal side of reasoning as independent of the personal and social context (the ideal of algorithm) and the always particular situation in which the logical rules are applied. This is how the program takes into account the fact that the tension between the impersonal and personal side of reason has its historically determined relevance, which came into the foreground during the 20th century, especially in the political context of the cold war which witnessed a growing interest in the use of the theory of games and other rational strategies in the military as well as economic contexts. This reminder also helps to further anchor this new program in the continuity of previous and successful programs that tackled other facets of the rationality and human sciences.

6) Údaje o koordinátorovi

Jméno, příjmení, tituly: Karel Thein, prof., PhDr., Ph.D.	
Fakulta (VŠ ústav) UK: FF UK	
Telefon:	E-mailová adresa: (karel.thein@ff.cuni.cz)

Stručný životopis koordinátora

Vědecký profil:

Zaměstnání a zkušenosti:

1987-2016 odborný pracovník ve Filozofickém ústavu ČAV (původně ČSAV)
1994-2006 odborný asistent na Ústavu filosofie a religionistiky FF UK
2006-2014 docent na Ústavu filosofie a religionistiky FF UK
2006-2008 ředitel Ústavu filozofie a religionistiky FF UK
od 2014 profesor na Ústavu filozofie a religionistiky FF UK

Badatelské zájmy:

Antická filosofie, moderní racionalita, filosofie umění

Granty (výběr, po roce 2010):

- 2011-2013 hlavní řešitel grantového projektu *Řád poznání, řád morálky a řád obce v Platónově filosofii a platónské tradici*, GAČR PA401/11/0568 (s dr. Jakubem Jirsou a dr. Jakubem Jinkem)
- 2012-2016 spoluřešitel Programu rozvoje vědních oblastí na Univerzitě Karlově č. P13 Racionalita ve vědách o člověku, hlavní řešitel prof. Miroslav Petříček, Dr.
- 2014-2016 hlavní řešitel grantového projektu *Člověk v Aristotelově filosofii*, GAČR P401/14-07313S (s dr. Jakubem Jirsou)

Členství ve vědeckých orgánech:

- člen a od roku 2015 předseda Oborové rady oboru filosofie na FF UK
- člen Rady Filozofického ústavu ČAV

Publikační činnost za posledních 10 let:

Shrnutí:

Publikační činnost zaměřena zejména na antickou filosofii a její současné interpretace, novověký racionalismu, problém obraznosti v antické a moderní filosofii, a filosofii umění. K. Thein publikoval čtyři samostatné monografie (z toho jednu v zahraničí) a dvě další (z toho jedna cizojazyčná) byly odevzdány k tisku. Dále publikoval více než dvě desítky studií a recenzí v zahraničních periodikách a kolektivních monografiích.

5 nejvýznamnějších publikací (od roku 2010):

THEIN Karel, *Myšlení v nás. Tři platónské studie*, Praha, Filosofia, 2010, 364 s. (užší nominace na Cenu nakladatelství Academia v kategorii *Původní vědecká nebo populárně-naučná práce*)
THEIN, Karel, "Imagination, Self-Awareness, and Modal Thought at *Philebus* 39-40", *Oxford Studies in Ancient Philosophy* 42, 2012, 109-149
THEIN, Karel, "A Much-Disputed 'Whole' at *Phaedrus* 270", *Croatian Journal of Philosophy* 12, 2012, 139-152
THEIN, Karel, "Some Conceptual Difficulties in Aristotle's *De caelo* I.9", *Rhizomata. A Journal for Ancient Philosophy and Science* 1, 2013, 63-84
THEIN, Karel, "Cities of the Warriors, Cities of the Sages", *Utopian Studies* 26, No. 1, 2015, 220-

7) Údaje o dalších navrhovaných členech rady programu

Jméno, příjmení, tituly	Fakulta (VŠ ústav) UK
Doc. Eva Voldřichová-Beránková, Ph.D.	FFUK
Doc. Jakub Čapek, Ph.D.	FFUK
Doc. Radek Chlup, Ph.D.	FFUK
Doc. Vojtěch Kolman, Ph.D.	FFUK
Prof. Olga Lomová, Ph.D.	FFUK
Prof. Miroslav Petříček, Ph.D.	FFUK
Prof. Josef Vojvodík, Ph.D.	FFUK
Prof. Jaroslav Nešetřil, DrSc.	MFF UK

Stručné životopisy navrhovaných členů rady

Jméno, příjmení, tituly: Eva Voldřichová-Beránková, doc., PhDr., Ph.D.	
Fakulta, VŠ ústav: FF UK	E-mailová adresa: eva.berankova@ff.cuni.cz
Vědecký profil:	
<u>Zaměstnání a zkušenosti:</u>	
<ul style="list-style-type: none"> - 2000 lektorka českého jazyka a literatury na École Normale Supérieure (Paříž) - 2002 Ph.D. v režimu co-tutelle (Université Paris IV-Sorbonne + FF UK) - 2003 PhDr. (FF UK) - 2013 docentka francouzské filologie (FF UK) - 2014 vedoucí francouzského oddělení ÚRS FF UK, proděkanka pro zahraničí na FF UK 	
<u>Badatelské zájmy:</u>	
Francouzský román přelomu 19. a 20. století, quebecký frankofonní román, literární teorie, vztah mezi literaturou a kinematografií, současná francouzská literatura, mythokritika	
<u>Výběr ze zahraničních konferencí a působení v zahraničí:</u>	
<ul style="list-style-type: none"> - 2016 Visiting professor na Université de Picardie Jules Verne, Amiens, Francie - 2015 Visiting professor na Université Paris IV-Sorbonne a Université Libre de Bruxelles Úvodní přednáška mezinárodního kongresu <i>Centenario Albert Camus. Leituras interdisciplinares.</i> - 7-9. 11. 2013, Évora, Universidade de Évora, Portugalsko	
<u>Členství v mezinárodních radách:</u>	
<ul style="list-style-type: none"> - 2016 – <i>Synergies</i> (Forum Héraclès, zaštitěno Agence universitaire de la Francophonie) - 2005 – dosud, CEACS (Central European Association for Canadian Studies) 	
Publikační činnost za posledních 10 let:	
<u>Shrnutí:</u>	
Publikační činnost zaměřena zejména na moderní francouzský román plus quebecký frankofonní román: 2 monografie, 11 kapitol v monografiích, 16 statí v zahraničních recenzovaných časopisech, 24 vědeckých statí v češtině, redakce 2 sborníků a 1 kolektivní	

monografie, doslovy k 5 knihám.

5 nejvýznamnějších publikací:

- Voldřichová Beránková E.: „Principe de la (dé)mesure: Prague, Amsterdam et Moscou fantasmées par un Méditerranéen“, *(Re)lire Albert Camus. Études interdisciplinaires*, Paris, Éditions Le Manuscrit, 2016, s. 167-181.
- Voldřichová Beránková E.: „Les familles décadentes : étranges profils (social, politique, littéraire et linguistique) des écrivains fin de siècle“, *L'Individu et la famille*, Filozofia 9, r. 68, č. 9, Filozofický ústav SAV, Bratislava, 2013, s. 103-111.
- Voldřichová Beránková E.: *Učiňme člověka ke svému obrazu. Pygmalion, Golem a automat jako tři verze mýtu o umělém stvoření (nejen) v Budoucí Evě Villierse de l'Isle-Adam*, Praha, Karolinum, 2012, 317 s.
- Voldřichová Beránková E.: „Les fureurs d'un physicien quantique : Quelques remarques sur le style de Michel Houellebecq“, *Verbum : Analecta neolatina. Studia ad philologiam neolatinam pertinentia quae in aedibus universitatis catholicae de Petro Pázmány nominatae rediguntur*, Budapest, Akadémiai Kiadó, tomus VIII, fasciculus 1, Junius 2006, s. 101-108.
- Voldřichová Beránková E.: „„Identité et altérité dans le roman québécois“, *Studia romanica posnaniensia XXXV*, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Poznań, 2008, s. 103-111.

Jméno, příjmení, tituly: Jakub Čapek, Doc. Mgr. Ph.D.

Fakulta, VŠ ústav: FF UK

E-mailová adresa: jakub.capek@ff.cuni.cz

Vědecký profil:

Zaměstnání a zkušenosti:

- 1998-2001 psg, obor systematická filosofie, FF UK a Université Paris-X Nanterre
- 2001-2010 odborný asistent, od r. 2010 docent filosofie na FFUK (UFaR)
- 2009-2014 vědecký pracovník Oddělení současné kontinentální filosofie, Fil. ústav AVČR
- 2012-2015 ředitelem Ústavu filosofie a religionistiky, FFUK

Badatelské zájmy:

Fenomenologie a hermeneutika, filosofický problém osobní identity, moderní a soudobá francouzská filosofie, problém tělesnosti, vnímání a jednání v novější filosofii, narativní identita.

Výběr ze zahraničních konferencí a působení v zahraničí:

Zahraníční pobyty

- 10/2015 – 6/2016 badatelský pobyt: Phenomenology Research Center, SIU Carbondale, IL, USA (Fulbright-Masarykovo stipendium)
- 9/2010 – 6/2011 badatelský pobyt v Berlíně (Marc Bloch Zentrum), Německo
- 3–5/2006 badatelský pobyt v Paříži (Maison des Sciences de l'homme, Mellonovo stipendium), Francie
- 6–7/2005 badatelský pobyt na Univerzitě ve Freiburgu im Breisgau, Philosophisches Seminar (DAAD), Německo (výuka tamtéž, 4 – 6/2005)

Přednášky v zahraničí (výběr)

- Continuity of Experience and Identity of Person. Husserlian Reflections, Seattle University, USA, 4. březen 2016
- Experience and Storytelling: Narrative Identity and Phenomenology, Phenomenology Research Group, Loyola University Chicago, Leden 28, 2016
- Merleau-Ponty and His „Primacy of Perception“ Thesis, CEU, Budapest, 12. únor 2013

- Action, motivation et langage chez Merleau-Ponty, ENS de Paris, 8. června 2011. Répondant : Etienne Bimbenet (Archives Husserl)

Členství v mezinárodních radách:

- Annales Bergsoniennes, PUF – člen *Comité international scientifique*; Fonds Ricoeur, membre correspondant; Société des amis de Bergson (člen)

Publikační činnost za posledních 10 let:

Dvě české monografie, jedna zahraniční (v nakl. OLMS), 10 statí v zahraničních časopisech a sbornících (*Continental Philosophy Review*, Springer; *Philosophia. Philosophical Quarterly of Israel*, Springer; *Internationales Jahrbuch für Hermeneutik*, Mohr Siebeck; *Revue Tumules*, Kimé Paris; sborníky vydané nakl. *Vrin*, Paris; *L'Harmattan*, Budapest, a další), 20 vědeckých statí v češtině, překladová činnost (2 knihy z francouzštiny, 2 knihy z němčiny, řada statí), ocenění rektora UK (excelentní monografie v r. 2012 a 2014).

5 nejvýznamnějších publikací:

- Narrative identity and phenomenology, in: *Continental Philosophy Review*, 2016, DOI 10.1007/s11007-016-9381-5

- Maurice Merleau-Ponty. Myslet podle vnímání, FILOSOFIA, Praha 2012, ISBN 978-80-7007-379-7, 360 s.

- Action et situation : Le sens du possible entre phénoménologie et herméneutique. Hildesheim - Zürich - New York : Olms, 2010. ISBN 978-3-487-14485-6, 252 s.

- Le devoir de l'homme envers lui-meme : Patočka, Kant et la Charte (pdf)77, *Revue Tumules*, 32-33, Editions Kimé, Paris 2009, s. 351-370.

- Explanation and Understanding: Action as "Historical Structure"; In: *Philosophia. Philosophical Quarterly of Israel*. 2008, 36, N. 4, s. 453-463.

Jméno, příjmení, tituly: Radek Chlup, doc. Mgr. PhD.

Fakulta, VŠ ústav: FF UK, ÚFaR

E-mailová adresa: (radek.chlup@ff.cuni.cz)

Vědecký profil:

Zaměstnání a zkušenosti:

- 1998–2000 asistent na Katedře filosofie a dějin přírodních věd PŘF UK

- 2001–2009 odborný asistent na Ústavu filosofie a religionistiky FF UK

- od 2010 docent na Ústavu filosofie a religionistiky FF UK

Badatelské zájmy:

Řecké náboženství (mýtus, rituál), antropologie náboženství, moderní teorie náboženství, antický platonismus a novoplatonismus.

Granty (výběr):

- 1999–2001 hlavní řešitel grantového projektu „Filosofie a náboženství v platonismu 1.–2. stol. n. l.“ (GAČR 401/99/1014)

- 2005–2007 řešitel postdoktorandského grantu „Alegorický výklad v pozdním novoplatonismu“ (GAČR 401/05/P082)

- 2013–2015 garant projektu „Zdroje a proměny buddhistického pohřebního rituálu“ (Program NÁVRAT, MŠMT ČR, LK21301)

Členství ve vědeckých orgánech:

- Od roku 2009 člen ediční rady časopisu *Religio*

- 2011–2013 předseda panelu P401 GAČR

- od roku 2014 člen Oborového verifikačního a hodnotícího panelu pro Společenské vědy

(SHVb) RVVI.

Publikační činnost za posledních 10 let:

Shrnutí:

Publikační činnost zaměřena zejména na antický platonismus a na antropologii náboženství. R. Chlup publikoval dvě rozsáhlé české a jednu prestižní anglickou monografii (Cambridge University Press), 5 článků v zahraničních časopisech a kolektivních monografiích, 9 odborných článků v českých časopisech a kolektivních monografiích. S dvěma ze svých monografiích se umístil v soutěži o nejlepší monografii UK. Jeho klíčová anglická monografie *Proclus* má řadu mezinárodních recenzí a desítky citací v monografiích na Google Books, záhy po vydání se stala standardní referenční prací.

5 nejvýznamnějších publikací:

- Chlup R.: *Proclus: An Introduction*, Cambridge: Cambridge University Press, 2012
- Chlup R.: „Proclus’ Theory of Evil: An Ethical Perspective“, *The International Journal of the Platonic Tradition* 3 (2009): 26–57
- Chlup R.: „*Illud Tempus* in Greek Myth and Ritual“, *Religion* 38 (2008): 355–365
- Chlup R.: „The Ritualization of Language in the Hermetica“, *Aries: Journal for the Study of Western Esotericism* 7 (2007): 133–159
- Chlup R.: „The Semantics of Fertility: Levels of Meaning in the Thesmophoria“, *Kernos: Revue internationale et pluridisciplinaire de religion grecque antique* 20 (2007): 69–95

Jméno, příjmení, tituly: Vojtěch Kolman, Doc. PhDr. PhD

Fakulta, VŠ ústav: FF UK

E-mailová adresa: vojtech.kolman@ff.cuni.cz

Vědecký profil:

Zaměstnání a zkušenosti:

- 2002 PhD., FF UK
- 2005/6 Humboldt Research Fellowship, Universität Leipzig
- 2009 habilitace, obor logika, FFUK
- 2011/2 Fulbright Research Fellowship, Pittsburgh University
- 2012 Renewed Humboldt Research Fellowship, Universität Leipzig
- 2014- proděkan pro vědu a výzkum, FFUK

Badatelské zájmy:

Filosofie matematiky, logika, filosofie logiky, dějiny logiky, filosofie jazyka, pragmatismus (zvláště klasický), filosofie umění (zvláště hudby), Frege, Wittgenstein, William James, Hegel.

Granty (výběr, po roce 2010)

- 2012–2016 *Poznání a normativita*, vnitřní výzkumný záměr FF UK, hlavní řešitel
- 2011–2015 *Apriorní, syntetické a analytické od středověku po současnou filosofii*, (GA ČR), spoluřešitel za FF UK
- 2009–2012 *Logické základy sémantiky* (GA ČR), 2009–2012, doktorský grant, hlavní řešitel za FF UK (spolu s UI AVČR, FLÚ AVČR a VŠB TU v Ostravě)

Členství ve vědeckých organizacích a platformách (výběr)

- 2014–dosud předseda a člen VR FF UK
- 2013–2014 předseda panelu “Filosofie, religionistika, teologie” GA ČR
- 2008–dodnes člen The International Union of History and Philosophy of Science, Division of Logic, Methodology and Philosophy of Science

Publikační činnost za posledních 10 let:

Shrnutí:

Publikační činnost v daném období zaměřena zejména na filosofii matematiky, filosofii jazyka a filosofii hudby. 1 zahraniční monografie (*Zahlen*, de Gruyter), ca 7 statí v zahraničních recenzovaných časopisech (*Synthese*, *Erkenntnis*, *Contemporary Pragmatism*, *Hegel-Bulletin*, *Idealistic Studies*), řada statí v mezinárodních kolektivních monografiích, slovnících, atd., >10 statí v českých recenzovaných časopisech, 3 české vědecké monografie (*Filosofie čísla*, 672 stran, *Formy jazyka* spolu s V. Punčochářem, 656 stran), 2 rozsáhlé sborníky editovaných textů, překladová činnost z němčiny, cena kniha roku nakladatelství Academia (kniha *Filosofie čísla*), nominace na cenu *Magnesia Litera*.

5 nejvýznamnějších publikací:

- Kolman, V., *Zahlen*, de Gruyter, Berlin 2016, 190 stran
- Kolman, V., „Logicism as Making the Arithmetic Explicit“, *Erkenntnis* 80(3), 2015, s. 487-503
- Kolman, V., „Normative Pragmatism and the Language Game of Music“, *Contemporary Pragmatism* 11(2), 2014, s. 147-163
- Kolman, V., „Emotions and Understanding in Music: A Transcendental and Empirical Approach“, *Idealistic Studies* 44(1), 2014, s. 83-100
- Kolman, V., „Continuum, Name, Paradox“, *Synthese* 175(3), 2010, s. 351-367

Jméno, příjmení, tituly: Olga Lomová, prof., PhDr., CSc.

Fakulta, VŠ ústav: FF UK ÚDLV

E-mailová adresa: (olga.lomova@ff.cuni.cz)

Zaměstnání a zkušenosti:

- 1990 CSc., FF UK v Praze
- 1999 habilitace, literatury Asie a Afriky, FFUK
- 2014 - profesorka, Ústav Dálného východu, FFUK
- 2012-2016 řešitelka, DEKONTRAV (Projekt MŠMT ČR v programu Návrat)

Badatelské zájmy:

Starší čínské písemnictví a obraz světa středověké Číny; čínská estetika; čínská historiografie; transformace čínského myšlení pod vlivem setkání se západem v 19. století a konstrukce národní identity v moderní Číně; teoretické otázky mezikulturní komunikace na příkladu kontaktů Evropy a Číny; dějiny sinologie

Výběr ze zahraničních konferencí a působení v zahraničí:

- 2016 hodnotitel grantových žádostí pro European Institutes for Advanced Study
- 2015 referát v rámci panelu Emerging disciplines and dialogue with traditional knowledge in 19 and 20C China na 14. světovém kongresu ICHSEA, Paříž
- 2010-2014 Epistemology of China Studies (mezinárodní projekt, NTU, Taipei)

Členství v mezinárodních radách:

- 2012- Oxford Bibliographies Online: Chinese Studies, redakční rada
- 2002- Studia Orientalia Slovaca, redakční rada

Publikační činnost za posledních 10 let:

Shrnutí:

Publikační činnost je zaměřena na 1) obraz přírody a přírodu jako metaforu ve středověké čínské literatuře, 2) čínskou historiografii a 3) dějiny sinologie. 4 vědecké monografie, z toho 1 oceněna v rámci UK jako nejlepší titul roku 2012; editace 3 sborníků z mezinárodní

konference (Karolinum, Harrassowitz); 8 kapitol v českých a zahraničních monografiích (L'Harmattan, The Chinese University Press, Tonsan, Columbia University Press a další); 13 statí v domácích a zahraničních recenzovaných časopisech a sbornících (*Archiv Orientální, The China Review, Studia Orientalia Slovaca*, a další), překladová činnost (3 knihy), 20 odborných recenzí a recenzních článků česky a anglicky.

5 nejvýznamnějších publikací:

- LOMOVÁ, O., A. ZÁDRAPOVÁ: Beyond Academia and Politics: Understanding China and Doing Sinology in Czechoslovakia after World War II. In *Sinology in Post-communist States*. Ed. by Chih-yu Shih, The Chinese University Press, 2016, pp. 1–26.
- LOMOVÁ, O., A. ZÁDRAPOVÁ: "The Songs of Ancient China": The Myth of "The Other" Appropriated by an Emerging Sinology. In *Sinology in Post-communist States*. Ed. by Chih-yu Shih, The Chinese University Press, 2016, pp. 189–212.
- LOMOVÁ, Olga, H. van Ess, D. Schaab-Hanke, eds.: *Views from within, views from beyond approaches to the Shiji as an early work of historiography*. Harrassowitz, Wiesbaden 2015.
- LOMOVÁ, O.: Le potentiel métaphorique de l'allusion: Li Shangyin (812–853). *Métaphores et cultures : en mots et en images*. Sestavila Véronique Alexandre-Journaux. Paris: L'Harmattan, 2012, s. 125–140.
- LOMOVÁ, O.: *S'-ma Čchien: Kniha vrchních písařů*. Karolinum, Praha 2012.

Jméno, příjmení, tituly: Jaroslav Nešetřil, Prof., RNDr., DrSc.

Fakulta, MFF UK	VŠ	ústav:	E-mailová adresa: nesetril@iuuk.mff.cuni.cz
---------------------------	-----------	---------------	---

Vědecký profil:

Zaměstnání a zkušenosti:

- 1986–2000 MFF UK – vedoucí Katedry aplikované matematiky
- 1996–dosud ředitel Centra DIMATIA
- 2012–2014 ředitel Informatického ústavu UK
- 1993–4 hostující John von Neuman professor, Universitat Bonn
- 1991–2 hostující profesor na Simon Fraser University
- 2000–2003 hostující profesor na Universita Politecnica Catalunya
- výzkumné pobyty na mnoha zahraničních pracovištích včetně Bell Labs, Microsoft (1987, 1995), University of Chicago (1989), Ecole Normale Supérieure (2009), ETH Zurich (2001).

Studium a akademické hodnosti:

- 1975 MFF UK – PhD
- 1970–1987 MFF UK asistent
- 1987–1993 MFF UK docent
- 1993–dosud MFF UK profesor
- 2002 Dr.h.c. University of Alaska (Fairbanks)
- 2009 Dr.h.c. Université de Bordeaux

Badatelské zájmy:

kombinatorika, teorie grafů, teoretická informatika, teorie modelů, algebra, topologie programy, koncepce a jejich realizace; přesahy a interference mezi kulturními a uměleckými

Ceny a vyznamenání:

Státní cena 1985 (spolu s prof. Rödlem), zahraniční člen Německá akademie věd, Düsseldorf 1996, zvaná přednáška na Evropském kongresu matematiků Amsterdam 1998, zvaná

přednáška na Mezinárodním kongresu matematiků Hyderabad 2000, člen Vědecké rady UK 2002 členem Učené společnosti 2004, předseda Českého národního komitétu pro matematiku 2006, Academia Sinica – Taiwan 2008, Medaile za zásluhy ČR 2010, Cena Neuron za přínos světové vědě 2010, člen Akademia Europaea 2012, zahraniční člen Maďarské akademie věd 2013, člen oborové komise o neživé přírodě a předseda panelu 201 matematika GAČR 2013, člen redakčních rad 10 mezinárodních časopisů (vč. Journal of European Mathematics Society)

Pedagogická činnost:

vedoucí prací 24 studentů doktorantů: S. Poljak, J. Kratochvíl, V. Puš, J. Chlebková, R. Thomas, M. Loebel, I. Kříž, M. Klazar, P. Valtr, J. Otta, P. Smolíková, J. Maxová, E. Milková, R. Šámal, M. Mareš, J. Hubička, D. Piguet, Z. Dvořák, V. Douchová, J. Foniok, T. Valla, D. Hartman, M. Bálek, P. Klavík, P. Korcsok, M. Čertík

Publikační činnost za posledních 10 let:

Shrnutí: Počet publikací: 212, počet citací: 2270, bez autocitací: 1747, h-index: 25.

5 nejvýznamnějších publikací (za posledních 10 let):

- Sparsity (Graphs, Structures and Algorithms (with P.Ossona de Mendez), Springer 2012
- First order properties on nowhere dense structures (with P.Ossona de Mendez), The Journal of Symbolic Logic 75 (2010), 868-887
- Shadows of Coherence (with J. Načeradský, S. Tůma), Kant 2007
- Universal structures with forbidden homomorphisms (with J. Hubička), In: Logic without borders, De Gruyter 2015, 241-264
- Metric spaces are Ramsey. European Journal of Combinatorics 28(1) (2007), 457-468

Jméno, příjmení, tituly: Miroslav Petříček, Prof.

Fakulta, VŠ ústav: FF UK

E-mailová adresa: mirpetricek@atlas.cz

Vědecký profil:

Zaměstnání a zkušenosti:

- 1972 – 1990 Hydrometeorologický ústav
- 1973 – 1977 privátní studium filosofie u Jana Patočky
- 1990 – dodnes Ústav filosofie a religionistiky FF UK
- 1992 – 1994 Archiv Jana Patočky
- 1991 – 1992 Institut für die Wissenschaften vom Menschen, Wien
- 2001 – dodnes Centrum audiovizuálních studií FAMU

Badatelské zájmy:

Současná filosofie (zejména francouzská, avšak v návaznosti na německou fenomenologii a její další vývoj), vzájemné vztahy mezi filosofií a uměním, kulturní techniky a média. Spolupráce s nakladatelstvím Karolinum (ediční řada současného myšlení).

Granty (výběr):

- 2015 – 2011 Hlavní řešitel výzkumného záměru *Základy moderního světa v zrcadle literatury a filosofie*

- 2012-2016 Koordinátor programu PRVOUK 13, Racionalita ve vědách o člověku

Členství ve vědeckých orgánech:

- člen vědecká rady UK
- člen vědecké rady FF UK
- 2011–2014 člen panelu P401 GAČR

Publikační činnost za posledních 10 let:

Shrnutí:

Publikační činnost zaměřena primárně na monografie. Kromě toho překlady odborné literatury i beletrie (zhruba 40 titulů, např. F.W. J. Schelling, Eugen Fink, Paul Ricoeur, Jacques Derrida, Michel Foucault, Gilles Deleuze, Thomas Bernardt a další). Cena AV (samizdatová edice díla Jana Patočky).

5 nejvýznamnějších publikací:

- Převážně články, překlady a úvody k překladům např. Gilles Deleuze, *Logika smyslu*
- M.Petříček, J.Nešetřil, „Inside Out, Outside In (Mathematics in a Single Snapshot)“, in *Art in the Life of Mathematicians*, ed. Anna Kepes Szemerédi, AMS, Providence, Rhode Island 2015
- M. Petříček, M. Velíšek, *Pohledy (které tvoří obrazy)* PF UK 2012
- M. Petříček, *Obraz a slovo. Slovo a obraz*, Slovart, Bratislava 2014
- M. Petříček, *Filosofie en noir* (v tisku, nakl. Karolinum, souběžně příprava anglické verze)

Jméno, příjmení, tituly: Josef Vojvodík, Prof., Dr. phil., M.A.

Fakulta, VŠ ústav: FF UK

E-mailová

adresa:

Josef.Vojvodik@ff.cuni.cz

Vědecký profil:

Zaměstnání a zkušenosti:

- 1997-2000 Dr. phil., Philosophische Fakultät, Ludwig-Maximilians-Universität München
- 2002-2004 odborný asistent, Ústav české literatury a literární vědy FFUK
- 2005-2009 habilitace/docent, tamtéž
- 2009 dosud profesor pro obor teorie literatury, Ústav české literatury a komparatistiky FFUK
- 2013 Ocenění rektora Univerzity Karlovy za významnou monografii, *Heslář české avantgardy/A Glossary of Catchwords of the Czech Avant-Garde* (Praha 2011)
- 2009 cena Magnesia litera v kategorii naučné literatury za knihu *Povrch, skrytost ambivalence. Manýrismus, baroko a (česká) avantgarda* (Praha 2008)

Badatelské zájmy:

Teorie literatury a výtvarného umění; intermedialita obrazu a textu; interdisciplinární vztahy mezi literaturou, výtvarným uměním a filozofií; teorie a umělecká praxe avantgard: estetické programy, koncepce a jejich realizace; přesahy a interference mezi kulturními a uměleckými epochami a systémy (manýrismus, baroko, umění 20. století).

Výběr ze zahraničních konferencí a působení v zahraničí:

- 2015 Convegno Internazionale: *La Grande Guerra nella Letteratura e nelle Arti*, Sapienza Università di Roma
- 2015 Mezinárodní kolokvium *Wort – Klang – Stimme. Grenzüberschreitende Ästhetik im 20. Jahrhundert*, Humboldt-Universität Berlin
- 2013-2014 Účast na kolokviích a workshopech v rámci spolupráce s Internationales Kolleg

für Kulturtechnikforschung und Medienphilosophie (IKKM), Bauhaus Universität Weimar
- 2010 hostující profesor na Universität Salzburg

Publikační činnost za posledních 10 let:

Shrnutí: Publikační činnost je zaměřena na problematiku intermediálních vztahů mezi literaturou, výtvarným uměním a filozofií (*Hirmer Verlag* München, hesla pro *Kindlers Literatur Lexikon*), 3 samostatné monografie v češtině, 10 statí v zahraničních recenzovaných časopisech, sbornících a monografiích (*Jahrbuch für Medienphilosophie*, *Art In Translation*, *Die Welt der Slaven*, *Teksty drugie*), 30 vědeckých statí v češtině (v časopisech, sbornících a monografiích).

5 nejvýznamnějších publikací (za posledních 5 let):

- Vojvodík J.: "Das Verschwundene kehrt zurück": Zur Ikonopathie der Trauer", *Jahrbuch für Medienphilosophie*, 2016 [v tisku].

- Vojvodík J.: *Skryj się, wojno! Historia jako agon: o obrazach i rysunkach Toyen z lat 1939-1945*. Goszczyńska, Joanna (ed.), *Wojna – retoryka walki*, Uniwersytet Warszawski, Warszawa 2015, s. 139-157.

- Vojvodík J., Langerová M.: *Patos v českém umění, poezii a umělecko-estetickém myšlení čtyřicátých let 20. století*. Argo: Praha 2014, 371 s.

- Vojvodík J.: The Concept of Structure and the Work of Art in the Structuralist Art History of Hans Sedlmayr in Comparison with the Structural Aesthetics of Jan Mukařovský, *Art In Translation*, Volume 5, Number 3, 2013, s. 321-378.

- Vojvodík J.: „Experimentierendes Abenteuer des Denkens“. Der tschechische Psychiater Svetozar Nevole und seine Experimente mit der Wirklichkeit, *Die Welt der Slaven*, 56, 2011, s. 221-250.

8) Orientační údaje o počtech osob zúčastněných na programu

Fakulta (VŠ ústav)	Orientační počet			
	akademických a vědeckých pracovníků	studentů doktorských studijních programů	studentů magisterských a studijních programů	studentů bakalářských studijních programů
FFUK	63	20		
MFF UK	2	3		

Údaje o případných dalších klíčových účastnících programu, kteří nebudou členy rady programu (jmenovitě s tituly a jednou větou o odborném zaměření):

Prof. Tomáš Halík, zaměřuje se na psychologii, filosofii a sociologii náboženství; křesťanství.

Doc. James Hill, věnuje se pojetí mysli a vědomí v raném novověku a v současné analytické filosofii.

Prof. Anna Housková, ve vědecké i pedagogické práci se soustřeďuje na hispanoamerickou literaturu a myšlení 19. a 20. století, tématu věnovala mj. monografii *Visión de Hispanoamérica: Paisaje, utopía, quijotismo en el ensayo y en la novela* (2010).

Prof. Pavel Kouba, zaměřuje se na aktuální problémy fenomenologie a hermeneutiky, v současnosti zejména na souvislost řečového rozumění s časovou a prostorovou strukturací zkušenosti.

Prof. Oldřich Král, docent čínské a srovnávací literatury, profesor sinologie; věnuje se teorii a překladu klasické čínské literatury jako zvláštní zkušenosti jiné literárnosti jiné racionality a kulturní praxe.

Prof. Petr Mareš, zabývá se problematikou stylu, výstavby textu a komunikace, jazykem umělecké literatury, vztahy mezi verbální a neverbální komunikací (zejména na příkladu filmu).

Doc. Jiří Pelán, orientuje své odborné zájmy zejména na italskou, francouzskou a českou literaturu 19. a 20. století, ale publikoval i práce medievalistického charakteru, příspěvky k teorii a historii překladu a k historii literární vědy.

Doc. Juan Sánchez, jeho hlavním zájmem je zejména španělsky psaná literatura a vztahy filosofie a literatury.

Prof. Vladimír Svatoň, zkoumá ruskou literaturu (zejména problém ruské identity a „romantická tradice“ v klasické ruské literatuře), v literární teorii převážně intervence tzv. ruského formalismu do moderního ruského myšlení.

Doc. Štěpán Špinka, ve svém bádání zkoumá kořeny evropské racionality, zejména vztah poznání, bytí a jednání v Platónově a Aristotelově fillosofii.

Doc. Daniela Tinková, zabývá se sociokulturními a intelektuálními dějinami osvícenské epochy, zejména novými myšlenkovými koncepty a proudy v oblasti myšlení vědeckého a lékařského.

Doc. Lukáš Zádrapa, vedle čínské filosofie se specializuje zejména na čínskou filologii a jazykovědu.

Prof. Vlastimil Zuska, zaměřuje se na současnou estetiku a filosofii umění, zejména temporalitu a afektivní vrstvu procesu estetického prožitku a jeho korelátu – estetického objektu.

9) Popis programu, včetně návaznosti na dosavadní vědecké výsledky a programy; kritické zhodnocení postavení vědní oblasti na UK v národním a zejména mezinárodním kontextu; návrh klíčových kroků pro zlepšení tohoto postavení v horizontu doby uskutečňování programu, zdůvodnění a rámcový harmonogram těchto kroků, indikátory tohoto zlepšení

9.1) Situace ve vědní oblasti na UK, v národním a mezinárodním kontextu

Projekt navazuje jak tematicky, tak vlastní strukturou (viz níže) na několik výzkumných projektů řešených na FF UK, „vlajkovou loď“ UK *Krize racionality* a především na mezioborový PRVOUK *Racionalita ve vědách o člověku*, jenž byl nástupce úspěšného Výzkumného záměru *Základy moderního světa v zrcadle literatury a filosofie*, řešeného na FF UK v době 2005-2011.

Centrální vědní oblastí projektu je *filosofie* chápána v celé šíři své původně interdisciplinární povahy. Projekt má nově rozvíjet význam filosofie v celkové struktuře univerzitního vzdělání, a to jak v přísně profesionálním, tak šířeji společenském

kontextu. V rámci projektu je role filosofie podpořena úzkou spoluprací či přirozenými vazbami s dalšími oblastmi včetně *logiky, estetiky, filologie, literární teorie* apod. Podporovány jsou přitom i vazby na exaktní vědy včetně matematiky. Přirozené jsou širší vztahy s vědami společenskými, mimo jiné skrze komplexní výzkum náboženství a religiozity obecně.

Z hlediska vědeckého profilu fakulty patří filosofie k předním oblastem výzkumu, jak z podstaty věci, tak z faktického hlediska, které má jednak oporu v minulosti (včetně meziválečného období, kdy Praha hostila řadu významných vědců a filosofů), ale především v současnosti, kdy se po roce 1989 podařilo dostat obor na úroveň srovnatelnou s předními pracovišti západního světa. To je potvrzeno jak na úrovni *kvantitativní* (jen sama katedra filosofie dlouhodobě přispívá více než 10% k celkovému „rívovému“ výkonu FF UK, se značným podílem na produkci odborných monografií, které jsou hlavním typem výstupu v rámci humanitního výzkumu a FF UK na nich má v českém prostředí zcela dominantní podíl), ale především na úrovni *kvalitativní*.

V uvedených filosofických a filologických oblastech tuto vysokou kvalitativní úroveň dosvědčuje jak vysoký podíl zahraničních výstupů vydaných v posledních letech (v prestižních nakladatelstvích typu Cambridge University Press, de Gruyter, Springer, Brill, Routledge, Garnier Flammarion, Universidad Complutense, Edizioni Sinestesie, Lo Gisma editore či Carocci a v nejlepších mezinárodních časopisech oboru jako jsou *Journal of Phenomenological Psychology, Phänomenologische Forschungen, Rhizomata, Erkenntnis, Synthese, Oxford Studies in Ancient Philosophy, Philosophia, Annales bergsoniennes, Revue Internationale de Philosophie, Allgemeine Zeitschrift für Philosophie, Phronesis, Aries, Contemporary Pragmatism, Hegel-Bulletin, Idealistic Studies, Continental Philosophy Review, Roman & Romanesque, La Licorne, Savoirs en Prisme, French Studies, Ricerche slavistiche*), tak i vysoké hodnocení v mezinárodním *QS World University Ranking*, kde se zúčastněné oblasti umísťují nejvýše z celé UK (filosofie se v roce 2016 v rámci *University Rankings by Subject* spolu s moderními jazyky umístila mezi prvními sto padesáti obory; přitom platí, že s výjimkou geografie, která se nachází v první stovce, se ostatní obory UK, pokud se v žebříčku vůbec vyskytují, nacházejí teprve ve druhé stovce. Tuto pozici si filosofie drží od roku 2011.)

Zásadní je rovněž mimořádně široký jazykový rozptyl publikační a obecně vědecké činnosti v oblasti, jak to odpovídá povaze humanitních věd a jazykové podmíněnosti jejich výstupů. V rámci projektu a jeho personálního zajištění je tento rys zohledněn jednak spoluprací s jazykovými oblastmi napříč zeměmi a kontinenty, včetně publikací v angličtině, němčině, francouzštině, španělštině, italštině či čínštině, ale i rozsáhlou odbornou překladovou činností, která je dalším specificky humanitním výstupem. Kritické zhodnocení dalšího rozvoje výzkumné oblasti, včetně kroků připravených k zlepšení, se nachází v části 9.3.

9.2) Popis a struktura programu

Projekt vychází z faktu, že od samého vzniku naší civilizace slyšíme opakovaně varování před hrozící *krizí racionality*. Přitom však jistě platí, že tato varování nabyta nových významů během historického období, které pomocí racionality definuje samu civilizaci. Zároveň platí, že moderní a současný postoj k racionalitě i otázce jejich mezí nabyly

specifické podoby, v níž je racionalita spojována přímočaře se *standards exaktních a technických věd* a její krize pak s mezemi čistě *kvantitativních* vysvětlení. To znamená, že vývoj i krize v dalších oblastech lidské zkušenosti a činnosti, např. v *náboženství, politice* či *umění*, jsou vnímány jako nesouvisející, v souladu s opuštěním tradiční ideje *jednoty poznání a zkušenosti*. Dopady těchto rozhodnutí se projevují jak v tendenci vnímat vědy o člověku jako nespojité s vědami přírodními či technickými, především ale v tom, že tento trend zasahuje i sám koncept *univerzitního vzdělání*, které mělo tradičně jednotu poznání za svůj úkol. Krize racionality je tedy i krizí univerzitního vzdělání a krizí původní ideje univerzity.

V tomto rámci vyvstávají konkrétní otázky našeho projektu: Jaké jsou současné podoby racionality i diagnóz její krize? Jak reflektuje tuto situaci umění a jaká role připadá v tomto kontextu náboženství? Co z těchto otázek plyne pro nový, možná ne striktně racionalistický základ etiky a morálky? Co z těchto otázek plyne pro ideu univerzity a koncept svobodného vzdělání?

Cílem projektu tedy není jen podat dostatečnou teoretickou reflexi pojmu racionality a její současné krize, ale na bázi konkrétní spolupráce různých konceptů racionality, ať již vědecké, umělecké, politické a filosofické, navrhnout věcná řešení, jak krizi racionality či racionalit překonat či plodně využít v náš prospěch. Organizačně se tak bude dít v rámci tří tematicky provázaných modulů:

- (1) Krize racionality a současná filosofie, umění a věda,
- (2) Náboženství a racionalita,
- (3) Genealogie racionality a její krize.

Modul 1 – Krize racionality a současná filosofie, věda a umění

Tento modul se zaměřuje různost a vzájemný vztah „racionalit“ reprezentovaných ve filosofii, vědě, umění (zvláště literatuře) a politice a s tím související povahu a vztah krizí, které je provázejí. Specifickou otázkou bude úloha krize poznání v jeho rozvoji v souladu s tradičními pojmy epistemologických zlomů a změn paradigmat, stejně jako příliš úzká vymezení racionality metodami umělé inteligence a či logických kalkulů, a obecně pak způsoby, které z oblasti racionality vyřazují některé tradiční oblasti poznání. Platí přitom, že reflexe racionality v dějinách evropských mentalit vždy procházela i literárními texty a dalšími uměleckými formami. Proto se zaměřujeme na krizová období střetů kultur i epistemologických zlomů a jejich fikčními ztvárněními, ale i širší společenskou funkci umění, která se na literárně-teoretické úrovni koncentruje zejména do problematiky proměn žánrů, míry dobové „autonomie literárního pole“ či vztahu mezi literaturou a mocí. Ve spolupráci s modulem 3 budou rovněž zkoumána proměnlivá pojetí „racionality“ a „iracionality“ minulosti i přítomnosti.

V aktuálním zkoumání moderní krize racionality, která je hlavním tématem modulu a potažmo celého programu, je vhodné vyjít z proměny vztahu mezi racionalitou a *kulturou*, který v posledním desetiletí zaznamenal významný posun reagující na konstatování postupných „obratů“ v humanitních oborech (od *linguistic turn* přes *iconic turn* až k *media turn*). Tyto obraty ukazují, že představa racionality, určovaná v moderní době paradigmatem exaktní vědy, se stává problematickou – a vede ke krizi, jakmile je

vytržena ze *širšího kontextu vědění*, které je vždy součástí kultury a tvoří rámec pro tradiční obory humanitních věd (filosofie, religionistika, estetika, teorie umění, literární věda, filmová studia a další). Pak je ale zjevné, že zkoumání racionality je třeba rozšířit a hledat širší perspektivu bádání, jak to bylo – zejména v kontinentálním prostoru oproti angloamerickému užšímu vymezení pojmu „sciences“ – již původně součástí samotného pojmu „vědy“, „vědění“.

Rehabilitace tohoto původního pojetí racionality a zcela originálního přístupu k problému, jímž hodláme významně a netriviálně rozšířit stávající bádání v oblasti, chceme dosáhnout na bázi konceptu „kulturních technik“, jejichž zkoumáním se znovu obrací pozornost jak k obecnějšímu rámci „věd o člověku“, tak k jejich základům a smyslu. Výzkum kulturních technik nepřistupuje k dokončeným myšlenkám, slovům, obrazům, číslům, k uzavřeným pojmům médií, ale sleduje operace, procesy, praktiky. Přesun od předmětů k praktikám a od pojmů k operacím s sebou nese i jinak pojímaný vztah mezi kulturními technikami a myšlením. Tvrdíme totiž, že kulturní techniky totiž myšlení, vnímání a jednání nejen určují, ale zároveň ho i umožňují; dovolují vidět, myslet, jednat (jinak). Jednotlivé kulturní praktiky generují vědění, umožňují určité vidění, dovolují poukázat na určitá (neviditelná) pravidla jednání či vyjadřování v různých situacích a na různých místech. Různé formy vědění, jednání a vnímání podmiňují a dovolují např. knihovny, archivy, kina, scény, seminární místnosti, dílny i sakrální prostory, ale také praktiky a techniky psaní, archivování, filmování či modelování. Klíčovým problémem, na který se chceme v rámci výzkumu kulturních technik zaměřit, je akt *překládání*, a to v širším kontextu kulturních technik, kde se klade důraz na hermeneutický aspekt tohoto aktu, tj. na vztah mezi překladem a porozuměním, na širší pojetí lingvistiky a na kulturní podmínky komunikace, ať už je prostředkována společným kulturním horizontem anebo tento horizont absentuje. Obojí hraje důležitou roli jak v rámci Evropy, tak i ve vztahu k mimoevropským kulturám. Rozumění, interpretace a mezikulturní komunikace vyžadují specifická média, k nimž však patří nejen jazyk, nýbrž i obraz a v dnešní době i média digitální. Nové technologie umožňují nejen nový pohled na klasická média, ale generují rovněž problémy jiné, vyplývající jak z digitalizace, tak i z nových, počítačem vytvářených druhů obrazů a z jejich vztahu k tzv. „technickým“ obrazům (grafy, diagramy apod.) Proto je důležitá spolupráce s obory, jako je matematika a její specifický způsob myšlení. Pojetí dynamického řádu, který by byl adekvátní přesunu od pojmů k operacím, vyžaduje jiné myšlenkové modely. Za základní kulturní techniky považujeme vyslovování/(slovní) vyjadřování – zobrazování – matematizování. Jelikož se jedná o odlišné, avšak navzájem se prostupující formy vědění, je zřejmé, že „racionalita“, kterou umožňují, je komplexní pojem implikující vnitřní dynamiku, a tedy že mezioborovost není nějaká metoda zkoumání, nýbrž základní znak kulturního vědění.

Tato mezioborovost se však netýká pouze „věd“ – humanitních či exaktních, ale všeho, čemu lze připsat určité „porozumění“. Sám pojem „kulturní techniky“ je zvolen tak, aby překračoval zdánlivě ostré hranice jak mezi vědami, tak i dalšími tradičními oblastmi ducha, jako jsou umění, filosofie a náboženství, ve smyslu toho, čemu lze stejně jako vědám „rozumět“ (a co má tedy podstatnou normativní dimenzi), především ale toho, skrze co lze „rozumět sama sobě“. V souladu s tradicí německého idealismu chceme

tvrdit, že bez tohoto sebe-porozumění a institucí, které ho rozvíjejí, není možné ani porozumění a že postupné přeřazení nejprve umění, náboženství a filosofie, posléze ale i věd humanitních a sociálních, mimo nejužší okruh „pravé“ vědy je příčinou zmíněné krize.

Ta zasahuje také univerzitu, která se v důsledku ztráty univerzálního pojetí – totiž právě „reflexivního“ pojetí vzdělání, které má stejně jako společnost cíl primárně v sobě – stává pluriverzitou, v níž lze mezioborovost jen dodatečně, a proto neefektivně domlouvat mezi nezávisle ustanovenými programy, místo aby byla od počátku jejich přirozenou součástí. V rámci projektu nám jde tedy o rozvoj této mezioborovosti na bázi koncepce *poznání jako sebepoznání*, tj. o rozvoj disciplín, které takový koncept poznání a zkušenosti přirozeně rozvíjejí a přispívají tak k uchování příslušné jednoty a s ní související mezioborovosti. K těm vedle filosofie a logiky především (teorie) umění a celá oblast estetická, které jsou v tomto kontextu zajímavé mj. pro svůj vztah k *emocím*, které nejen evokují, ale i sebevědomě rozvíjejí a dostávají tak pod racionální kontrolu. Ve vztahu k náboženství nás zajímá jeho společenská a interkulturní role, která je dále studována zejména v modulu 2.

Modul 2 – Náboženství a racionalita

V návaznosti na obecné cíle modulu 1 se modul 2 bude první řadě soustředit na vztah náboženství a veřejného prostoru v moderní liberální společnosti. Toto společensky i filozoficky aktuální téma zahrnuje výzkum možností a problémů mezináboženského dialogu spolu s výzkumem role, kterou náboženské motivace hrají ve veřejném prostoru liberálních demokracií.

Otázka racionality, resp. možnosti „překladu“ kategorií jednoho náboženského systému do kategorií systému odlišného, skrze něž se poměruje jeho „racionalita“, je velkou otázkou právě religionistiky. Její zodpovězení totiž stojí v samotném základu oboru, jehož jedním ze základních nároků je právě vznášet závěry a úsudky o náboženských systémech jiných kultur. Debata, která byla velice živá zejména v sedmdesátých letech minulého století, zahrnovala nejen antropology a sociology, ale také filozofy a, jak ukazuje např. Tambiah (*Magic, Science and Religion and the Scope of Rationality*) poměrně rychle se polarizovala. První skupina, kterou nazývá „unifikátoři“ (unifiers) a do níž řadí např. MacIntyra, Davidsona, Lukese (mohli bychom přidat např. i raného Wittgensteina) je přesvědčena, že: 1) existuje pouze jedna racionalita založená na obecně platných pravidlech logiky a inference, přičemž západní kategorie jsou ty, které udávají standard; 2) mohou být vynášeny úsudky o míře (ir)racionality různých kulturních systémů a to transkulturně; 3) překlad z jedné kultury do jiné je možný právě díky jednotným standardům pravdivosti. Oproti tomu „relativizátoři“ (relativizers), kam Tambiah řadí např. pozdního Wittgensteina, Winche, Geertze, Hackinga, Davidsona, a další, se domnívají, že: 1) existuje více „racionalit“ (popř. „jazykových her“); 2) je obtížné vynášet soudy o míře „racionality“ cizích systémů a dokonce i mezi různými vývojovými obdobími jednoho a téže systému, neboť hrozí kulturně podmíněná neporozumění; 3) překlad kategorií z jedné kultury do jiné je možný, ačkoliv obtížný. Základním předpokladem tohoto procesu je přitom otevřená možnost modifikace vlastních kategorií v konfrontaci s jiným kategorizačním systémem, s jinou „racionalitou“.

Celý spor v určité pozměněné podobě pokračuje i nadále (viz např. kontroverzní kniha S. P. Huntingtona *Clash of Civilizations* a velice kritické reakce zejm. ze strany např. E. Saida), resp. začíná být opět velice aktuální v současné geopolitické situaci, kdy Evropa stojí před morální a politickou otázkou uprchlické krize. Badatelská práce v modulu 2 se proto bude vydávat dvěma hlavními směry. Pokusila by se nacházet odpovědi na to, jakou roli hraje náboženství v liberálních demokraciích po pádu „posvátného baldachýnu“ (P. L. Berger) etablovaných náboženských tradic. Dále by se věnovala způsobům kulturní reflexivity, z nichž jeden zahrnuje vznik hraničních jevů, které nahrazují tradiční náboženské a rituální formy (v určitém smyslu sport, média, aktivity občanské společnosti, nejrůznější módní a dietetické trendy, atd.). I v tomto smyslu např. Charles Taylor mluví o veřejné festivitě jako jedné z nových evropských náboženských forem. Paralelně s tím by ovšem probíhalo i bádání v oblasti zaniklých kultur, které dokáže poskytovat velice bohatý komparativní materiál k současné situaci.

Modul 3 – Genealogie racionality a její krize

Třetí modul si ve spolupráci s moduly 1 a 2 klade za cíl zmapovat, jakými krizemi a zvraty prošla během posledních desetiletí koncepce racionality ve vztahu k subjektu na jedné straně, a v epistemologii vědy na straně druhé. Různé formy krize racionality, těsně související s dějinnými událostmi 20. a počínajícího 21. století, lze totiž dobře zkoumat právě v posunech sebe-chápání lidského jedince, a v posunech chápání toho, co znamená kritická (racionální, objektivní) věda a vědecké vysvětlení. Filosofická reflexe těchto posunů zahrnuje i otázky praktické filosofie, například otázku po konstituci osobní identity, či po vztahu moci a subjektu či vědy náboženství a subjektu v dnešní situaci.

Tato zkoumání se však pohybují širším v pojmovém rámci, který je dalekosáhle určen dějinami myšlení. Mluvíme-li o krizi racionality, můžeme ji uchopit mimo jiné i jako posun v chápání klíčových metafyzických a epistemologických pojmů. Proto projekt zahrnuje i významnou historickou část, která se zaměří právě na genealogii různých forem racionality. Vycházíme z předpokladu, že geneze racionality v antickém myšlení a jeho historické reflexe spoluutváří rámec dnešních úvah o rozumnosti, rozumu i o možných podobách jeho selhání, nedostatku či krize. Z těchto důvodů se výzkum zaměří na genezi základních pojmů myšlení v antických filosofických textech (zde s hlavním důrazem na Platónovy dialogy a Aristotelovu Metafyziku).

Další, nám historicky bližší období, které určuje dnešní úvahy o racionalitě, je pozdně středověká a novověká filosofie. Především v textech racionalisticky orientovaných autorů, jako byli Descartes, Malebranche či Leibniz, lze dobře sledovat možné přísliby i přepjaté nároky vyhroceného důrazu na ryze pojmovou racionalitu. Významný přerod zaznamenala tato myšlenková tradice v německém idealismu, v němž nacházíme pozoruhodné analýzy vztahu mezi racionalitou a vědomím. Právě tento vztah lze sledovat nejen v textech německého idealismu, ale patří i mezi hlavní témata současné filosofie mysli. Genealogie racionality tak chce různými způsoby provázat zkoumání dějin základních filosofických pojmů se současným výzkumem na poli filosofie mysli (či vědomí), na poli široce chápané filosofie subjektu a soudobé filosofické epistemologie.

Při kritickém promýšlení intelektuálního vývoje 20. a začínajícího 21. století je přitom zapotřebí sledovat způsob, jímž je téma racionality svazováno s hodnotícími kategoriemi. Například v úvahách o identitě osoby se opakovaně objevují polarizace typu jednota-rozptýlenost, integrita-disintegrace, či dokonce autenticita-upadlost (jak je známe z textů od Heideggera až po Patočku a jeho dnešní pokračovatele). Je třeba zkoumat ustalování těchto polarit, které nejsou prosty hodnotících aspektů, a ptát se po jejich zdůvodnění. Toto zkoumání geneze „racionálního“ (jednotného, integrovaného atd.) subjektu a krizí této ideje subjektu, nelze realizovat bez přihlídnutí k jejich rámci, jímž je představa o tom, co lze považovat za vědecké vysvětlení v humanitních či společenských vědách. Zde lze navazovat na několik bohatých inspiračních zdrojů, mezi něž patří dodnes živá diskuse rozpoutaná Husserlovou „Krizí evropských věd“, dále dynamický vývoj ve francouzské epistemologii 20. století, a v neposlední řadě i na opakující se diskuse o různých podobách naturalismu ve vědách o člověku.

Metodologie

S určitým, ne však velkým zjednodušením, lze konstatovat, že koncept racionality začíná nabývat na důležitosti během 18. století, jež je charakterizováno rostoucím důrazem na roli *rozumu* – a tím autonomie – v životě lidských jedinců i politických institucí. Není pak pochyb o tom, že tento důraz sdílí i současná společnost, v jejímž fungování a jejích institucích – včetně role *univerzity* – se přímo odrážejí hodnoty osvícenského projektu. Tento zásadní fakt je občas zastírán hlasitou, nicméně triviální kritikou těchto hodnot a jejich údajného selhání. Hlavním cílem programu není kritika tohoto druhu, která ostatně téměř nikdy nezpochybňuje samotné hodnoty otevřené a tolerantní společnosti; jde naopak o hlubší a podrobnější výzkum racionality vycházející z toho, že společenský a současně i vědecký a kulturní vývoj moderních společností neprobíhá v žádném případě lineárně, ale skrze řadu zlomů a nerovností, jiným slovem krizí. Odtud potřeba skutečně kriticky prozkoumat osvícenský či racionální projekt lidského života v jeho různých rozměrech: morálním, politickém, vědeckém i kulturním.

Základní koncepce programu míří na zároveň uchopitelný i dostatečně široký výsek této problematiky. Společným metodologickým východiskem je koncepce racionality, která opouští úzké pojetí rozumu jako striktního protipólu „neracionálních“ momentů spjatých s emocionálním životem jedince i politickým životem společnosti. Nejde nám tedy pouze o racionalitu přímočaře spojovanou se standardy exaktních a technických věd, tedy takovou racionalitu, jejíž krize by byla totožná s mezemi čistě *kvantitativních* vysvětlení. V této úzké (a nedostatečné) koncepci jsou krize v dalších oblastech lidské zkušenosti a činnosti, např. v náboženství, politice či umění, vnímány jako pouhé vnější události, způsobené řadou nespojitých příčin. Odtud pak podle nás chybná tendence vnímat vědy o člověku jako nespojité s vědami přírodními či technickými – tendence s velmi neblahými dopady na sám koncept univerzitního vzdělání, které mělo tradičně jednotu poznání za svůj úkol. Úzké pojetí racionality, vůči němuž se náš projekt vymezuje, je proto nedostatečné i pro správnou diagnózu krize univerzitního vzdělání jakožto krize původní ideje univerzity.

Tradiční – platónské – pojetí rozumu, v němž stojí racionalita proti řadě vnějších protivníků až nepřátel (pojetí, jemuž je vhodné věnovat pozornost v souvislosti

s dlouhodobou genezí pojmu racionality), je tak méně důležité než aktuální chápání racionality jako přirozeného sklonu lidského rozumu, který se tak promítá do různých oblastí lidské existence. Zejména kontinuita mezi úkony rozumu a emocemi, chápanými primárně jako hodnotové soudy, je důležitá pro způsob, jímž náš projekt propojuje tradiční oblasti filosofického tázání a logiky se zkoumáním role náboženství v moderním světě a zároveň s reflexí racionality, víry i emocí v literatuře a jiných oblastech, v nichž vystupuje do popředí lidská kreativita.

Ve všech těchto vzájemně propojených zkoumáních, jimž odpovídají jednotlivé moduly, proto vycházíme z víceméně kantovského chápání racionality, která není jen polem deskriptivních soudů, ale patří k ní zásadní tendence lidského rozumu *překračovat sám sebe*. Reflexe různých podob „krize“ racionality by měla vyjít právě od tohoto přirozeného sklonu, jenž propůjčuje rozumu jedinečnou schopnost *sebe-zpochybnění*, obecně tedy *sebe-reflexe*. Krize racionality patří z tohoto hlediska k jejímu jádru a nejsou něčím způsobeným pouhým tlakem vnějších příčin. Krize racionality je proto jen druhou stránkou lidské kreativity, která je sama bez užívání rozumu nemyslitelná, což platí v téže míře na poli vědy i umění. Integrální součástí projektu je proto důraz na tvůrčí a nikoli pouze algoritmickou povahu rozumu.

Dalším z důležitých motivů projektu je reflexe sepětí moderní racionality se zájmem o zkoumání odlišných kultur a jejich literárních i náboženských projevů: osvícenství je nikoli náhodou obdobím zrodu antropologie a zkoumání nejen „evropského člověka“. Rámec projektu umožňuje ukázat, jak tento zájem souvisí zároveň s historickou situovaností osvícenského projektu i s uvedenou tendencí rozumu překročit jakoukoli uloženou mez a zkoumat svou vlastní povahu. Spolu s novým vědomím historičnosti rozumu souvisí i nové chápání pokroku a zároveň krizí jako momentů v jeho rámci (Hegelovo i Marxovo pojetí rozumu a jeho dějin je z tohoto hlediska nedílnou součástí osvícenského dědictví a totéž platí pro jejich současné ohlasy).

Projekt, v němž se takto prolínají filosofie, religionistika, estetika i literární věda zaměřená na vybrané evropské i mimoevropské literatury, přitom nestaví na vedlejší kolej zkoumání formálnějších aspektů racionality, tradičně spojovaných s filosofií a logikou. I v tomto případě se však soustředíme na hranici mezi formálním aspektem souzení, jenž je nezávislý na soudící osobě i širším kontextu (ideál algoritmu), a vždy konkrétní situaci aplikace logických pravidel. Konec konců i toto téma je samo historicky podmíněné a jeho naléhavost výrazně vzrůstá během 20. století v politickém kontextu studené války, zejména s rostoucím důrazem na užití teorie her ve vojenské strategii a současně ekonomické teorii. Rovněž toto téma tedy přispívá k celkovému panoramatu racionality ve vědách o člověku, kterou se z jiných hledisek zabývaly již projekty, na které náš program navazuje.

Jednotlivé moduly rozvíjejí tuto návaznost vždy specifickým způsobem. Jejich společným jádrem přitom zůstává hypotéza, podle níž vývoj moderní racionality prochází řadou nerovností a zlomů, které jsou však primárně výrazem její vlastní složitosti, a nikoli vnějšího ohrožení nerozumem. Snad proto můžeme optimisticky hovořit o rozvoji racionality právě skrze její krize. V naší interpretaci nakonec tuto perspektivu přijímá i většina současných kritiků racionality, kteří odmítají některé její historické projevy,

nikoli však racionalitu *en bloc* – kritika je tak opět základem dalšího vývoje, který patří k samotnému půdorysu lidské přirozenosti. (K velmi nedávné a podrobné formulaci tohoto hlediska viz Susan Neiman, „Is Reason Defensible?“, in Peter Galison & Wendy Doniger, eds., *What Reason Promises: Essays on Reason, Nature and History*, Berlin, De Gruyter, 2016, s. 3–12). Daný přístup jistě neimplikuje návrat ke koncepci univerzální racionality jako homogenního základu stejnoměrného, utopicky orientovaného rozvoje všech lidských kultur, ať už ve smyslu geografickém nebo disciplinárním. Zároveň však otevírá cestu k uznání určitých univerzálií lidského rozumu, které jsou přinejmenším přeložitelné do jazyka různých vědních disciplín i různých kultur.

9.3) Kritické zhodnocení postavení výzkumné oblasti v mezinárodním kontextu, kroky vedoucí ke zlepšení, indikátory

Jak vyplývá z rozkladu v části 9.1, je postavení popsaného výzkumu, jak v obecné rovině, tak ve vztahu k danému a předcházejícím projektům, v národním i mezinárodním srovnání nadprůměrné, a to jak na úrovni institucionální, tak na rovině opakované a pokračující *individuální* mezinárodní spolupráce. Konstatovat lze nicméně převažující individuální formy spolupráce, jak to ovšem vyplývá z charakteru daných oblastí, v nichž je typicky individuální práce upřednostňována práci týmové (již např. společné publikace či větší grantové projekty jsou spíše výjimkou). Pro nejen uchování, ale další zvýšení této úrovně podpoří předložený projekt *větší koordinaci* a integraci příslušných výzkumných aktivit, jak v rámci FF UK a univerzity, tak mezinárodně.

Rozvoj a další koordinace mezinárodní spolupráce

1) Centrum pro studium politické filosofie, etiky a náboženství (spolupráce s Oxford University)

V širší návaznosti na udělení Templetenovy ceny prof. Tomáši Halíkovi roku 2014, ustanovené individuální formy spolupráce, předchozí kroky (společné memorandum s Oxfordskou univerzitou v roce 2015) a v konkrétní návaznosti na udělení doktorátu Oxfordské univerzity bylo v roce 2016 zřízeno *Centrum pro studium politické filosofie, etiky a náboženství*.

Cílem centra je vytvářet a podporovat intelektuální dialog o současných trendech v politickém a etickém diskurzu, usiluje však i o konkrétní zapojení do mezináboženského dialogu, který je v současnosti zřejmě největší výzvou, které západní civilizace čelí. Svými akcemi Centrum cílí nejen na akademickou scénu, ale snaží se i o zapojení širší odborné veřejnosti do společenské debaty. Centrum má za úkol ve spolupráci s Oxfordskou univerzitou systematicky rozvíjet vědecký a společenský rozměr filosofie, včetně intenzivní mobility a podpory zaměstnání perspektivních vědeckých pracovníků a podpory v oblastech žádostí o prestižní granty. Centrum disponuje akademickým zázemím FF UK a je zároveň propojeno s předními světovými univerzitami a instituty, především pak s Oxfordskou univerzitou, Harvardovou univerzitou, Univerzitou Notre Dame či s vídeňským institutem humanitních věd (IWM). Mezi témata výzkumu Centra náleží témata propojující otázky náboženství (mezináboženský dialog, místo náboženství v liberální demokracii, sekularismus), politické filosofie (otázka neliberálních demokracií, demokracie a její krize) a etiky (ustavení normativního

diskurzu ve veřejné sféře, náboženské hodnoty a nacionalismus). Další detaily k aktivitám centra se nacházejí dále v části 10).

2) Strategické partnerství s KU Leuven

V návaznosti na memoranda strategické spolupráci uzavřeného s KU Leuven, *Faculty of Arts* pro potřeby výzvy „excelentní výzkum“ v rámci OP VVV (projekt *Kreativnita a adaptabilita jako předpoklad úspěchu Evropy v propojeném světě*) předpokládáme rozšiřování dalších forem spoluprací jak s *Faculty of Arts*, tak s *Husserl Archives: Centre for Phenomenology and Continental Philosophy*.

a) Faculty of Arts, KU Leuven

Spolupráce s *Faculty of Arts* se bude týkat výzkumného centra „Literature and Its Multiple Identities 1900–1950“: (<http://www.mdrn.be/node/28>) pod vedením Prof. Dr. Jana Baetense, které má zájem o začlenění do naší již existující sítě institucí spolupracujících v oblasti výzkumu literárních žánrů a srovnávacích poetik románských literatur, i o rozvoj spolupráce v oblasti cotutelle. Z aktivit jmenujme pravidelné pořádání mezinárodních romanistických doktorských škol, workshopů a seminářů na témata spojená s autopoiesis v oblasti dějin žánrů a mentalit, zejména v období fin-de-siècle, modernismu a avantgard.

Na téže fakultě dále spolupracujeme v oblasti komparativního studia čínské civilizace a čínské filosofie (zejména prof. Carine Defoort). Zatím se uskutečnily výměnné přednáškové pobyty a dvě mezinárodní konference pořádané ve spolupráci s Mezinárodním sinologickým centrem při UK.

b) Institute of Philosophy, KU Leuven

Spolupráce s *Husserlovým archivem* by měla zahrnout předávání nejlepších znalostí v oblasti digitálního zpracování rukopisů, vytváření indexů a nástrojů vyhledání, jakož i pořádání společných konferencí, přípravu společně editovaných zahraničních monografií a výměnu visiting scholars mezi oběma institucemi. Výstupy společného bádání ohledně embodied/embedded mind budou zpracovány ve formě kolektivních monografií, s nejvyšší pravděpodobností v nakladatelství *Routledge* (ediční řada: *Routledge Research in Phenomenology*): 2018: *Phenomenology and Embedded Mind* další témata společných publikací budou stanovena po dohodě.

3) OFFRES

Z déle trvajících aktivit bude nadále podporována spolupráce v rámci sítě frankofonních univerzit OFFRES (*Organisation francophone de formation et de recherche en sciences sociales*). Disciplinární pole výzkumu sítě OFFRES zahrnuje všechny humanitní vědy, mezi nimiž slouží filosofie jako zprostředkovatel. Cílem sítě je udržovat vědeckou spolupráci mezi západními (zejména francouzskými a belgickými) a středo- a východoevropskými universitami.

4) Spolupráce v oblasti romanistiky

Ve spolupráci s *Université de Reims Champagne-Ardenne* a *Università degli Studi di Padova* je každý rok pořádána mezinárodní doktorská škola, v jejíž organizaci se všichni

tři partneři střídají. Výsledkem spolupráce jsou kromě workshopů i společné publikace. Spolupráce obdobného charakteru jsou navázány i s Universidad de Sevilla a Universidad Complutense de Madrid; Université Paris Ouest Nanterre La Défense, Università degli Studi di Napoli Federico II a Università di Roma Tor Vergata. Společně s Universidade de São Paulo jsou pořádány konference *Česko-brazilský dialog* a výstavy, včetně společné publikační činnosti.

5) Mezinárodní sinologické centrum Chiang Ching-kuovy nadace

Dlouhodobý projekt centra je zaměřen na internacionalizaci sinologie na FF UK s cílem podporovat výměnu a navazovat spolupráci s předními pracovišti v Asii, Evropě a USA. V současné době je ředitelkou centra prof. Olga Lomová. Od roku 2017 se připravuje rozšíření stávajícího okruhu aktivit (konference, podpora výzkumu mladých badatelů, přednáškové pobyty předních světových odborníků v Praze) o pravidelné letní školy pořádané ve spolupráci s Národní Taiwanskou univerzitou, Academia Sinica a Inter-University Center for Sinology při Harvardově univerzitě.

6) Central European Association for Canadian Studies (CEACS)

V roce 2018 v součinnosti s Velvyslanectvím Kanady v České republice zorganizuje FFUK prestižní Kongres středoevropských kanadistů. Akademičtí pracovníci a doktorandi z 10 zemí představí výstupy svého bádání na téma "Canada's Shifting Identities in 21st Century: in European Perspective" a budou diskutovat o otázkách proměny kanadské společnosti pod tlakem neoliberálních hodnot, s čímž souvisejí i proměny imigračního diskurzu a vnímání multikulturalismu jako stále nosného/či už přežitého pilíře, řešení otázky původních obyvatel, hledání odpovědí na zhoršující se nerovnost ve společnosti, téma dohody o volném obchodu Canada-EU, proměny politického a filozofického diskurzu v literatuře atd. Kanadská strana předpokládá účast velmi prestižních řečníků, jakými jsou například spisovatelka Naomi Klein, aktivistka Erika Lee, sociolog Charles Taylor, politický ekonom Stephen Clarkson či historik Randall Hanson. Pracovními jazyky kongresu budou angličtina a francouzština. Akce bude mít evropské mediální pokrytí a dá se tedy očekávat, že kromě čistě vědecké roviny sehraje pozitivní roli i v oblasti PR a „třetí role univerzity“.

7) Individuální formy spolupráce

Individuální případy spolupráce – týkající se především univerzit ve Spojených státech, Velké Británii, Francii a Německu – doplňují tento rámec a odpovídají povaze příslušných oblastí plánovaného výzkumu, v nichž je individuální práce běžným doplňkem práce týmové. V této souvislosti bude vhodné posílit pobyty významných zahraničních odborníků na FF UK, k čemuž byly učiněny průběžné kroky. Tímto způsobem bude projekt hlouběji začleněn do běžné formy mezinárodní spolupráce, jejíž výhodou je přímočaré zvýšení kreditu jednotlivých kateder a relativní flexibilita.

Klíčové kroky pro zlepšení mezinárodního postavení badatelské oblasti a indikátory

a) Rozvoj excelentního týmu

Ačkoliv navrhovaný projekt je primárně zaměřen směrem k filosofické reflexi, modulová struktura projektu umožní propojení odborníků a odbornic napříč několika disciplínami.

Projekt tak sleduje trend zejména na prestižních zahraničních univerzitách, pro jejichž výzkumnou strukturu jsou typické právě badatelské týmy, jež jsou pružně sestavovány kolem zvolených témat. Navrhovaný projekt tak napomůže překonání určité fragmentarizace oborů na FF UK a zároveň podpoří lepší využití badatelského potenciálu, který plyne z relativně velkého tematického rozptylu odborností na FFUK.

Indikátory: Řešitelský tým by chtěl využít synergického efektu všech projektových aktivit (mezioborová spolupráce, pořádání významných konferencí za účasti předních odborníků ze zahraničí, zvané přednášky, atd.) k posílení grantové aktivity v rámci mezinárodních grantových schémat se zvláštním zaměřením na programy v rámci *European Research Area* (ERA). Ačkoliv je předem těžké odhadnout, zda v rámci vysoce konkurenčního prostředí budou členové týmu schopni podat úspěšný projekt, předpokládáme, že během doby řešení bude takovýchto pokusů několik.

b) Publikační aktivita

Hlavním zacílením projektu bude důraz na vysoce kvalitní výstupy, zejména v mezinárodních časopisech a nakladatelstvích (na jeden plný úvazek se počítá se zhruba dvěma články ročně a jednou knihou za celé období projektu), celkový odhad monografií na celý tým tak činí ca 35 za dobu trvání (z toho alespoň 15 mezinárodních), 150 odborných článků/kapitol v monografiích (z toho nejméně třetina mezinárodních).

Indikátory: Zvýšení počtu mezinárodních publikací, případně uplatnění stávajícího počtu mezinárodních publikací v časopisech vyšší kvality (u nakladatelů s vyšší recenzní kvalitou a lepší světovou distribucí). V současné době tvoří zahraniční publikace zhruba 45 % všech výstupů členů týmu. Očekáváme, že na konci projektu dojde ke zvýšení tohoto procentního podílu o 10–15 %.

c) Mezinárodní konference

Díky projektu bude možné uspořádat 5–6 významných konferencí za rok, jichž se zúčastní i špičkoví odborníci ze zahraničních institucí. Tyto konference budou jedinečnou příležitostí zejména pro navázání užší spolupráce zejména v oblasti psaní mezinárodních projektů, které jsou většinou založeny na konsorciální bázi.

Indikátory: 5–6 mezinárodních konferencí za rok (dohromady tedy 25–30 za celé období trvání projektu).

d) Větší zapojení studentů doktorského programu do výzkumu

Dlouhodobou snahou projektu bude posílit zapojení studentů doktorského programu do výzkumných aktivit projektu, se zvláštním zaměřením na studenty zahraniční. Výsledkem této dlouhodobé snahy by měla být větší internacionalizace výzkumu a narušení nešťastného systému akademického in-breedingu. V rámci projektu proto bude snaha vedle čistě vědeckých mezinárodních projektů sestavit i projekt mezinárodního doktorského programu (např. v rámci ITN popř. Erasmus+).

Indikátory: Alespoň jedna úspěšná žádost o mezinárodní studijní program.

10) Podklady pro stanovení výše finanční bonifikace programu

a) Bonifikace za realizaci společného programu Progres

Spolupráce s MFF UK

b) Podklady pro bonifikaci mezinárodní spolupráce

1) Centrum pro studium politické filosofie, etiky a náboženství

V širší návaznosti na udělení Templetonovy ceny prof. Tomáši Halíkovi roku 2014, ustanovené individuální formy spolupráce, předchozí kroky (společné memorandum s Oxford University v roce 2015) a v konkrétní návaznosti na udělení doktorátu Oxfordské univerzity bylo v roce 2016 zřízeno *Centrum pro studium politické filosofie, etiky a náboženství*.

Cílem centra je vytvářet a podporovat intelektuální dialog o současných trendech v politickém a etickém diskurzu, usiluje však i o konkrétní zapojení do mezináboženského dialogu, který je v současnosti zřejmě největší výzvou, které západní civilizace čelí. Svými akcemi Centrum cílí nejen na akademickou scénu, ale snaží se i o zapojení širší odborné veřejnosti do společenské debaty. Centrum má za úkol ve spolupráci s Oxfordskou univerzitou systematicky rozvíjet vědecký a společenský rozměr filosofie, včetně intenzivní mobility a podpory zaměstnání perspektivních vědeckých pracovníků a podpory v oblastech žádostí o prestižní granty. Centrum disponuje akademickým zázemím FF UK a je zároveň propojeno s předními světovými univerzitami a instituty, především pak s *Oxfordskou univerzitou, Harvardovou univerzitou, Univerzitou Notre Dame* či s vídeňským institutem humanitních věd (IWM). Mezi témata výzkumu Centra náleží témata propojující otázky náboženství (mezináboženský dialog, místo náboženství v liberální demokracii, sekularismus), politické filosofie (otázka neliberálních demokracií, demokracie a její krize) a etiky (ustavení normativního diskurzu ve veřejné sféře, náboženské hodnoty a nacionalismus). První veřejné diskuzní setkání na téma *Náboženství a nacionalismus ve střední Evropě: Využívání a zneužívání náboženských hodnot v politice* proběhlo 16. června 2016. Pozvaní přednášející byli: Grzegorz Ekiert (Harvard University), Shalini Randeria (IWM), Tomáš Halík (Univerzita Karlova). Další konference s názvem *Whose Media, Whose Interests? Ownership, Public Sphere and Online Space* proběhla 18.9.2016 a byla organizována ve spolupráci s Aspen Institute Prague, Knihovnou Václava Havla a Reuters Institute for the Study of Journalism – University of Oxford. Mezi přednášejícími byli novináři, politici i akademici (ufar.ff.cuni.cz/sites/default/files/imce/Aktuality/aip_media_program_a4_lr1.pdf).

V současné době má Centrum podepsaný dopis o vzájemné spolupráci s *Department of Politics and International Relations, University of Oxford*. Spolupráce spočívá v konzultacích projektech Centra, personální podpoře jeho konferencí a umožnění výzkumných pobytů na University of Oxford. Ve spolupráci s vídeňským IWM se Centrum podílí na organizaci konferencí a společných seminářů. Ve spolupráci s mezinárodním sdružením Europeum připravilo Centrum schéma stipendií pro mladé badatele z oblasti humanitních a společenských věd, které jim umožní měsíční výzkumný pobyt na partnerské instituci. Další společnou akcí jsou krátkodobé

studentské semináře na témata z oblasti politické filosofie, které Europaeum a Centrum společně pořádají jednou za rok v Praze (nejbližší chystaný proběhne 13–15 října 2016 s názvem *Challenges to European Ethics and Values: What is it to be a good European today?*).

2) Memorandum s Faculty of Classics, Cambridge University

Memorandum o spolupráci s *Faculty of Classics, Cambridge University* v oblasti antické filosofie bylo podepsáno na konci roku 2015. Jedna ze tří oblastí, na kterou je spolupráce zaměřená, se týká problematiky původu společenských institucí a etických norem západní společnosti, které mají svůj historický původ právě ve starověkém Řecku. Projekt bude chtít ukázat, že současná rozmanitost světonázorů a základních předpokladů zastoupených ve filosofických a společenských debatách může proto být v mnoha případech vysledována zpět k rozmanitým antickým koncepcím a má svou analogii ve sporech antiky. Hlubší porozumění těmto prvopočátkům se tedy může ukázat vysoce poučným pro hlubší porozumění a úspěšný pokrok v současných diskuzích. Prvním společným výstupem je žádost do OP VVV – Excelentní týmy podané v roce 2016 (na výsledek hodnocení stále ještě čekáme).

3) The South-Eastern Association for Ancient Philosophy (SEEAP)

Komplementární se spoluprací s University of Cambridge je dlouhodobá činnost *The South-Eastern Association for Ancient Philosophy* (SEAAP), sdružující odborníky z Berlína, Mnichova, Prahy, Budapešti, Záhřebu a nověji tel Avivu, kteří se každoročně setkávají – za účasti několika členů projektu včetně jeho koordinátora – na pracovních konferencích. Cílem SEAAP je shromáždit a podporovat badatele v oblasti antické filosofie. Ustanovující setkání SEAAP proběhlo v Delfách, 20–22. června 2002. SEAAP publikuje odborný časopis, který od roku 2013 vydává nakladatelství De Gruyter.

SEAAP dále každoročně organizuje odborné konference: Theophrastus: *De Sensu*, 23–24 October 2015, National University of Athens, Greece; Aristotle, *De Anima* III.1-8, 4–6 September 2014, Charles University, Prague, Czech Republic; Aristotle's *Physics* I, 16–17 May 2014, Institute of Philosophy, Zagreb, Croatia; *The Epinomis: Plato's Last Dialogue?*, 21–25 June 2011, Department of Classics and Department of Philosophy, University of Sofia, Bulgaria; Ps.Aristotle, *De Mundo*, 4–6 June 2010, Department of Philosophy, University of Crete, Rethymno, Greece; Plotinus on Time (*Enn.* III.7, 7-13), 27–31 May 2009, Charles University, Prague, Czech Republic; Theophrastus' *Metaphysics*, 26–28 June 2008, Central European University, Budapest, Hungary; Plato: *Laws* X, 29 June–3 July 2007, Vlasti, Greece; Aristotle: *Physics* II.6–9, 31 July–2 August 2006, Pazmany Peter Catholic University, Piliscsaba, Hungary; Topics in Plato's *Timaeus*, 30 March–3 April 2005, IUC, Dubrovnik, Croatia.

4) OFFRES

Dlouhodobě ustanovená formou spolupráce probíhá v rámci sítě frankofonních univerzit OFFRES (*Organisation francophone de formation et de recherche en sciences sociales*). Předsedy sítě OFFRES jsou prof. Arnaud François (Université de Poitiers) a dr. Ondřej Švec (FF UK).

Součinnost je rozvíjena jednak v oblasti organizace každoročních mezinárodních letních universit a konferencí, jednak v oblasti doktorského studia typu cotutelle. Za tímto účelem pořádá OFFRES jak konference na vybraná interdisciplinární témata, tak každoroční Evropskou letní universitu, na níž se setkává na 60 studentů Mgr. a Ph.D. studia s akademiky z celkem 15 zemí (viz <https://offres.hypotheses.org/archives>). Inovací těchto letních universit je mj. pořádání workshopů, během nichž předem připravení doktorandi píšou v malých skupinách a pod vedením některého z profesorů kolektivní odborný článek. V roce 2017 se tato Evropská letní universita uskuteční na FF UK v Praze na téma *Penser au-delà de l'homme : Limites et frontières de l'humain*.

5) Mezinárodní sinologické centrum

Na FF UK od roku 1997 působí Mezinárodní sinologické centrum Chiang Ching-kuovy nadace, s jehož podporou se pravidelně realizují mezinárodní konference a workshopy, malé výzkumné a cestovní granty a intenzivní přednáškové pobyty špičkových osobností oboru z celého světa za účasti studentů z širšího regionu. Pražské centrum je jediné svého druhu v Evropě a jeho nejbližší partnerskou organizací je Inter-university Center for Sinology při Harvardově univerzitě (ředitel prof. David Wang), s nímž pravidelně pořádá společné konference, z nichž jsou vydávány sborníky; naposledy v r. 2015 v nakladatelství Harrassowitz (Wiesbaden). Akademická výměna se dále realizuje ve spolupráci s Národní taiwanskou univerzitou (výměnné pobyty studentů a učitelů, zapojení do širšího mezinárodního projektu Epistemology of China Studies). Od roku 2016 prostřednictvím dohody s Orientálním ústavem AV ČR úzce spolupracujeme také s Academia Sinica (badatelské pobyty doktorandů). V letech 2010 až 2014 byla sinologie na FF UK v konsorciu dvanácti evropských a asijských univerzit zapojena do projektu mezinárodní mobility magisterských a doktorských studentů Erasmus Mundus Multi.

6) KU Leuven, Faculty of Arts

Na této fakultě spolupracujeme již delší dobu v oblasti komparativního studia čínské civilizace a čínské filosofie (zejména prof. Carine Defoort). Zatím se uskutečnily výměnné přednáškové pobyty a dvě mezinárodní konference pořádané ve spolupráci s Mezinárodním sinologickým centrem při UK.

V návaznosti na memoranda strategické spolupráci uzavřeného s KU Leuven, *Faculty of Arts* pro potřeby výzvy „excelentní výzkum“ v rámci OP VVV (projekt *Kreativnita a adaptabilita jako předpoklad úspěchu Evropy v propojeném světě*) předpokládáme rozšiřování dalších forem spolupráci jak s *Faculty of Arts*, tak s *Husserl Archives: Centre for Phenomenology and Continental Philosophy*.

7) Université de Reims Champagne-Ardenne a Università degli Studi di Padova

Ve spolupráci s Université de Reims Champagne-Ardenne a Università degli Studi di Padova jsou pravidelně pořádány mezinárodní doktorské školy, v jejichž organizaci se všichni tři partneři střídají. První společnou doktorskou školou byla *Inventio / Transmissio* v Padově (2014), následovala *Analyse de texte / Intertextualité* v Praze (2015) a *Poétique du sacré* v Remeši (2016). Každá doktorská škola vyústila v publikaci recenzovaného sborníku zahrnujícího nejlepší příspěvky doktorandů (obvykle cca necelá třetina textů prochází dvojím slepým testováním v odborných komisích) a

akademičtí pracovníci mimo to pravidelně publikují v tematických číslech časopisů odborně spojených se všemi třemi univerzitami: *Savoirs en Prisme*, *Francigena*, *Svět literatury*. Pokud se podaří získat financování ze strany Agence universitaire de la Francophonie, všichni tři partneři by chtěli podat společný vědecký projekt zaměřený na komparativní studium literárních žánrů v románských a slovanských literaturách. Paralelně se společnými doktorskými školami funguje program výměny doktorandů v co-tutelle, do něhož se za posledních pět let úspěšně zapojilo dvanáct doktorandů. Dvěma hlavními zahraničními organizátorkám (Miren Lacassagne a Cécile Gautier) na základě dlouhodobé spolupráce s FF UK rektorát udělil titul „visiting professor“. Francouzské kolegyně se pravidelně zapojují do vědeckého života na FF UK, a to nejen publikačně, ale i v rámci vedení doktorandů a účasti ve zkušebních komisích.

11) Předpokládaný procentuální podíl finančních prostředků alokovaných jednotlivými participujícími fakultami (VŠ ústavy) v prvním roce uskutečňování Programu a přibližný výhled na další čtyři roky

Fakulta (VŠ ústav)	Předpokládaný procentní podíl finančních prostředků alokovaných fakultou (VŠ ústavem) na realizaci programu				
	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021
FF UK	98 %	98 %	98 %	98 %	98 %
MFF UK	2 %	2 %	2 %	2 %	2 %
Celkem	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

12) Údaje o projednání přihlášky programu vědeckými radami všech fakult (VŠ ústavů) UK, na nichž má být program uskutečňován

Fakulta (VŠ ústav)	Datum projednání přihlášky radou fakulty (VŠ ústavu)	Výsledek projednání přihlášky radou fakulty (VŠ ústavu)
FF UK	29. 9. 2016	
MFF UK	5. 10. 2016	

13) Datum a podpis koordinátora:

14) Podpisy děkanů (ředitelů) všech fakult (jiných součástí) UK, na kterých má být program uskutečňován

Fakulta (VŠ ústav)	Jméno, příjmení, tituly děkana/ředitele	Datum a podpis děkana/ředitele
FF UK	Doc. Mirjam Fried	
MFF UK	Prof. Jan Kratochvíl	